

Euskadiko Arreta Soziosanitarioko Buletina

Abendua 2024 - 29. zenbakia

Hiru hilean behin gizarte-eremuetako profesionalen artean zabaltzen duen ekimena jarduera soziosanitariorako gaurkotasuneko eta intereseko edukiak Euskadin.

ERREDAKZIOA

Adimen artifiziala, alborapenak eta arreta soziosanitarioa

Adimen artifiziala (AA), garapen teknologikoko eremu gisa, giza adimenaren ikaskuntza-moduak eta zereginak garatzeko eta erabakiak hartzeko arrazoibide logikoa imitatzen saiatzen da, giza adimena bera ordeztzen ez duenean.

Hala ere, adimen artifizialak (AA) onurak izan arren, eta osasun-arloan eta arreta soziosanitarioan dituen aplikazioetako batzuk onak diren arren (gaixotasunen iragarpenari egiten dion ekarpena; iraupen luzeko zainketen urrutiko monitorizazioa; zahartzearekin lotutako sendagaien garapenari egiten dion ekarpena...), Munduko Osasun Erakundeak (MOE) eta beste erakunde batzuek azpimarratu dute AAren erabilerak erronka etikoak dituela osasun-arretaren estaldura unibertsala sustatzeko, arreta soziosanitarioan ekitatea lortzeko, eta zainketa soziosanitarioak jasotzen dituzten pertsonentzat. Adimen artifizialaren arriskuak saihesten dituen onura ukaezinen narratibaren aurrean, haren erabilerak dakartzan erronkak azpimarratzen ditugu.

MOEk azpimarratu du garrantzitsua dela, esplizituko zein inplizituki, AARI eusten dioten eta algoritmoaren entrenamendua eta/edo prozesuaren emaitzak desitxuratzen dituzten ereduera eramaten diren erroreak eta alborapenak identifikatzea. Izan ere, algoritmoek diseinatzen dituztenen aurreiritziak eduki ditzakete, eta, algoritmo horiek adimentsuak izanik, baliteke gizartearentzat interes onenak ez planteatzea eta, azken batean, pertsona batzuentzat edo gizarte osoarentzat kaltegarriak izatea, desberdintasun sozial jakin batzuk areagotuz, ahultasun berriak sortuz edo generoagatik, arrazagatik, diru-sarrerengatik, erlijioagatik, sexu-orientazioagatik, adinagatik eta abarregatik diskriminazio zaharrak iraunaraziz. Beste arriskua "datuen ustezko inpartzialtasun matematikoaren bidez" lortutako datu partzial edo okerren erabileratik dator, eta adimen artifizialak datu horiek erabakiak hartzeko eskaintzen ditu.

Erronka horiei aurre egiteko, beharrezkoa da arreta soziosanitarioaren esparruan ere AAren soluzioen oinarri diren algoritmoak diseinatu eta inplementatzen dituztenek bermatzea eraginkorrak, seguruak, adierazgarriak, fidagarriak, auditagarriak, etikoak, bidezkoak eta ez-diskriminatzaileak izango direla, kalitate-datuak izango dituztela, eta datu horiek lortzeko eta hautatzeko prozesuari dagokionez gardenak, eta datu-gobernua zainduko duen esparru erregulatzailerik eta etikoa izango dutela. Azken batean, helburua da datuaren alde egitea ondasun publiko gisa, eta adimen artifizialari giza eskubideak eta pertsona guztien balio etikoak errespetatzea, bereziki arreta soziosanitarioko xede-kolektiboenak.

Catarina Paz Camaño

Euskadiko Koordinazio Soziosanitarioko Taldeko teknikaria

BERRIAK

Euskadiko adinekoen egoitzetarako gida farmakoterapeutikoa

Desgaitasuna eta garapena: gaurko eta etorkizuneko erronkak

Arreta soziosanitarioko prebentzio-politiken katalogoa (2017-2024)

Zaintza etxera hurbiltzearen garrantzia

Desberdintasunak Espainian: aldaketa demografikoari lotutako gizarte-arrakalak

Bakardadea eta osasun mentala

Zainketen ekonomia politikoa. Ongizate-estatuaren kapitalismoa, unibertsaltasuna eta erreproduktio soziala

Sektoreen arteko ekingtzen onurak osasun-politiketarako

Iraupen luzeko zaintza-sistema sendo eta eraginkor baten alde

Arreta Soziosanitarioko Zuzendaritza / Osasun Saila

dirsaludsociosan@euskadi.eus

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

OSASUN SAILA

DEPARTAMENTO DE SALUD

Datu Pertsonalak Babesteko 2016/679 Araudi Orokorra xedatutakoa betez, Arreta Soziosanitarioko buletin hau horretarako baimena eman duzulako jasotzen duzula jakinarazten dizugu.

Buletina jasotzen jarraitu nahi ez baduzu, baja hemen eman dezakezu dirsaludsociosan@euskadi.eus helbidera idatzi ezker. Halaber, dagozkizun eskubideak erabiltzeko helbide honetara jo dezakezu: Osasun Sailaren Arreta Soziosanitarioko Zuzendaritza, Eusko Jaurlaritza, Donostia kalea 1, 01010 Vitoria-Gasteiz.